

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

Dato: 30. november 2006

EPI/ J.nr. 2006-1722

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 1. november 2006 følger hermed – i 5 eksemplarer – socialministerens svar på spørgsmål nr. 22 (SOU Alm. del).

Spørgsmål nr. 22:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 26. september 2006 fra BOLIGFONDEN for enlige mødre og fædre om de problemer, som samværsforældre kan have, jf. alm. del - bilag 49.”

Svar:

I henvendelsen fra BOLIGFONDEN for enlige mødre og fædre (Alm. del – bilag 49) omtales en række forskellige problemstillinger, som fonden mener, at samværsforældre har, og som den mener, der må tages højde for i forbindelse med de lovgivningsmæssige ændringer, der påtænkes vedrørende forældremyndighed.

Ifølge BOLIGFONDEN er det således problematisk, at en række offentlige ydelser alene tilfalder den forælder, der har barnet boende hos sig. Det gælder børnefamilieydelse, ordinært og ekstra børnetilskud. Samtidig får denne forælder højere boligsikring og mulighed for dobbelt SU. Herudover peger fonden på, at mange samværsforældre bliver afvist, når de henvender sig til kommunen for at få hjælp til en bolig.

Endelig fremhæver BOLIGFONDEN problemer vedrørende enlige forsørgere under uddannelse.

Socialministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet bidrag fra Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Undervisningsministeriet og Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender oplyser følgende:

”Om ydelser fra det offentlige til enlige forældre

Når der skal fastsættes offentlige ydelser til børnefamilier, hvor forældrene bor hver for sig, må der i et vist omfang tages hensyn til, at de økonomiske vilkår generelt er vanskeligere for enlige forsørgere end for par. På den anden side må ydelserne ikke være af en sådan størrelse, at den naturlige økonomiske fordel, der er ved at bo sammen og dele udgifterne mellem sig, helt forsvinder.

Om fordeling af de offentlige ydelser til forældrene

Der er en række offentlige ydelser, som er betinget af, at man har forsørgelsespligt over for børn. Når forældre flytter fra hinanden, opstår spørgsmålet om, hvad der skal ske med disse ydelser. Ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt og ud fra et rimelighedssynspunkt i forhold til de par, der bor sammen, vil det ikke være hensigtsmæssigt, at forældrene hver for sig får offentlige tilskud, der svarer til det, som de før måtte deles om.

Det mest almindelige er, at børnene bor hos den ene forælder, der modtager de offentlige ydelser, som ydes til børnefamilier samt bidrag fra den anden forælder.

Hvis forældrene har fælles forældremyndighed og ønsker en deleordning, hvor børnene opholder sig lige meget hos hver af forældrene, må de aftale sig frem til, hvordan de skal fordele udgifterne mellem sig. De fleste love er indrettet således, at de offentlige tilskud i denne situation går til den forælder, hos hvem barnet har folkeregisteradresse. Forældrene må så aftale en fordeling af udgifterne, der tager hensyn til dette.

I det omfang forældrene ikke kan aftale sig frem til en fordeling af udgifterne, kan det blive nødvendigt at regulere forholdet ved lov.

Om forældrenes forsørgelsespligt over for børn

Når forældre har fælles forældremyndighed og forældrene *deler* forsørgelsen af barnet, kan der ikke fastsættes børnebidrag. Det er nemlig efter lov om børns forsørgelse en betingelse for at fastsætte bidrag, at en af forældrene ikke opfylder sin forsørgelsespligt.

Ved afgørelsen af, om forsørgelsespligten opfyldes, lægger myndighederne vægt på, hvor meget barnet opholder sig hos hver af forældrene. Man lægger endvidere vægt på, hvem der afholder udgifterne til barnets daglige fornødenheder som f.eks. tøj, daginstitution, skolegang, fritidsaktiviteter og lignende. Der tages også hensyn til, hvem af forældrene der modtager de offentlige ydelser.

Udvalget om forældremyndighed og samvær

Udvalget om forældremyndighed og samvær afgav i maj 2006 betænkningen ”Barnets Perspektiv”. Betænkningen indeholder et lovudkast til en ny foræl-

dremyndighedslov samt en række anbefalinger til ændringer af gældende praksis på samværsområdet.

Udvalget har haft til opgave at overveje dele af forældremyndigheds- og samværsområdet og udarbejde lovudkast og forslag til ændringer af administrativ praksis. Kommissoriet er godkendt af alle de politiske partier.

Betænkningen har over sommeren været i høring hos myndigheder og organisationer, og de politiske forhandlinger om udformningen af en ny forældremyndighedslov er lige nu i gang.”

Undervisningsministeriet har oplyst følgende:

”I 2004 indgik regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne en aftale om at give forsørgere, herunder særligt enlige forsørgere, bedre muligheder for at gennemføre en uddannelse på SU. Baggrunden var, at studerende, der har hjemmeboende børn, har vanskeligere ved at supplere SU med erhvervsarbejde og derved udnytte det forhøjede fribeløb for studerende med børn under 18 år.

Reglerne om ekstra SU til forsørgere fungerer i samspil med sociallovgivningens regler om børnetilskud, hvor hovedreglen er, at børnetilskud, herunder det ekstra børnetilskud til enlige forsørgere, følger barnet og udbetales til den forælder, der har barnet boende hos sig. Derfor har kun forældre, der har egne børn under 18 år boende hos sig, ret til forsørgertillæg efter SU-reglerne.

Selv om indførelsen af forsørgertillægget er et generelt økonomisk løft for forsørgere i SU-systemet, er det korrekt, at en enlig forsøger, der både får forsørgertillæg og det supplerende SU-lån, kan risikere at gå ned i indtægt i en lønnet praktikperiode.

Som SU-systemet er opbygget i dag, er det ikke muligt at give et stipendium eller lån til enlige forsørgere i lønnet praktik, idet det er et grundlæggende princip i SU-systemet, at der ikke gives SU til lønnede uddannelser eller lønnede uddannelsesdele. I uddannelser, hvor der gives SU i ulønnede praktikforløb, træder SU i stedet for løn. I et lønnet praktikforløb derimod, er de studerende en del af et arbejdsgiver/arbejdstager-forhold og bliver aflønnet af arbejdsgiveren.

SU tilsigter ikke fuld forsørgelse, men er et tilskud til forsørgelse. Da uddannelse er en investering på lang sigt, vælger mange, herunder også enlige forsørgere, at tage SU-lån og eventuelt supplerende SU-lån på de gunstige vilkår, der gælder for disse lån.

Vi har grundlæggende en god og velfungerende studiestøtteordning i Danmark, der bygger på en fornuftig prioritering af de økonomiske midler, der er til rådighed på området. Denne prioritering afspejler også en stillingtagen til, hvilke grupper der har det største behov for støtte. Set i et internationalt perspektiv er den danske studiestøtte blandt de bedste studiestøtteordninger i

Europa. Det gælder både stipendieandelens størrelse, de faktiske beløb og de kriterier, der lægges vægt på ved tildelingen.”

Arbejdsmarkedsstyrelsen har oplyst følgende:

”Det fremgår, at Boligfonden for enlige mødre og fædre ønsker genindført en tidligere ”hensigtserklæring” i revalideringsreglerne om, at man specielt skulle være opmærksomme på unge enlige mødre.

Arbejdsmarkedsstyrelsen kan oplyse, at revalidering er subsidiær i forhold til andre foranstaltninger i beskæftigelseslovgivningen eller andre lovgivninger.

Dette betyder, at revalidering kun kommer på tale, hvis andre muligheder ikke kan bringe en person med nedsat arbejdsevne ud i beskæftigelse. At man er enlig forsøger, betyder ikke i sig selv, at man har nedsat arbejdsevne.

Det er Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at det vil stride imod reglerne særligt at indføre en hensigtserklæring om, at der skal tages ekstra hensyn til enlige forsørgere.

Der har i øvrigt igennem de senere år været flere tiltag og regelændringer uden for revalideringsområdet, som har bevirket, at de generelle regler i højere grad er egnet til at imødekomme personers behov for opkvalificering, uddannelse m.v. Der kan peges på følgende:

Nye SU-regler om handicaptillæg

Fra den 1. august 2004 kan personer med varig funktionsnedsættelse, som følger en videregående uddannelse, få et tillæg til SU'en. Tidligere måtte studerende med handicap søge økonomisk støtte til at gennemføre en videregående uddannelse via revalidering. Denne mulighed for handicaptillæg til SU har antagelig reduceret behovet for revalidering.

Nye regler om SU til forsørgere

Fra den 1. august 2004 har forsørgere fået mulighed for at få højere SU. Ved indførelsen af dette forventede man, at det ville medføre et fald i brug af revalidering. De forbedrede muligheder for SU til forsørgere betyder alt andet lige, at flere kan gennemføre uddannelse uden revalidering.

Mulighed for uddannelse på kontanthjælp og dagpenge

Med aftalen om ”Flere i Arbejde” er der fra den 1. juli 2003 skabt mulighed for, at kommunerne i højere grad kan give tilbud om uddannelse til personer, som modtager kontanthjælp eller dagpenge. Det er således ikke længere nødvendigt at benytte revalidering for at kunne give tilbud om uddannelse.”

Jeg kan henholde mig til bidragene fra Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Undervisningsministeriet og Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Jeg kan tilføje, at det er de samme argumenter/synspunkter, som nævnt ovenfor i bidraget fra Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, der gør sig gældende i forhold til boligstøtte, hvor enlige forsørgere, der har

barnet boende, har ret til gunstigere boligstøtte end samværsforælderen, der ikke har barnet boende.

Kommunen råder over en række forskellige redskaber til at sikre løsningen af boligsociale problemer og derigennem også til på bedst mulig måde at betrygge tilværelsen for børn og samværsforældre.

Da et af formålene med det almene byggeri er at løse boligsociale opgaver, kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, at boligorganisationen skal stille indtil hver 4. ledige almene familiebolig til rådighed for løsning af påtrængende boligsociale opgaver. Den kommunale anvisningsret går forud for ventelisten.

Derudover kan kommunalbestyrelsen og boligorganisationen indgå aftale om forhøjet anvisningsret på op til 100 pct. af de ledige almene familieboliger, hvis kommunen har behov for anvisningsret til flere end hver 4. almene bolig.

Kommunen fører ikke venteliste til den kommunale anvisning, men anviser boligsøgende efter en konkret vurdering. Heri indgår hensynet til den boligsøgendes individuelle behov og økonomiske formåen samt hensynet til beboersammensætningen i den afdeling, der anvises til. Til brug for vurderingen kan kommunen opstille vejledende kriterier, men kommunen skal altid foretage en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Anvisningsmulighederne i det almene byggeri spiller endvidere sammen med anvisningsmulighederne i privat regi, herunder anvisningen til støttede private udlejningsejendomme og støttede private andelsboliger.

Såfremt kommunen ikke finder, at den boligsøgende har behov for en bolig, som kan berettige til en kommunalt anvist bolig, har den boligsøgende mulighed for at lade sig skrive op på boligorganisationens almindelige venteliste.

Som supplement hertil er der endvidere indført fleksible udlejningsregler, som giver kommunerne og boligorganisationerne mulighed for at aftale, at særlige grupper, f.eks. studerende eller skilsmisseramte, skal have fortrinsret på ventelisten til almene familieboliger i kommunen.

Kommunen har derfor med de gældende regler en bred vifte af muligheder for at sikre samværsforældre en passende bolig.

Jeg kan i øvrigt henvise til mit svar af 22. november 2006 på spørgsmål 10 – 12 (SOU Alm. del.).

Eva Kjer Hansen

/Bent Nielsen